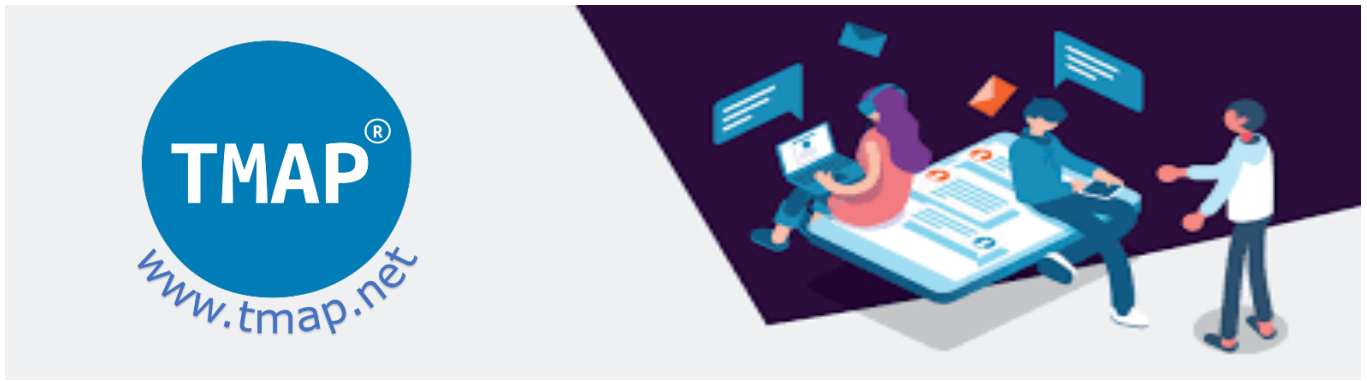

TMAP

Woordenlijst

Versie 1.5 - 17 januari 2026

Opmerking: nieuwe en gewijzigde begrippen worden aangeduid in groen.

Deze woordenlijst is samengesteld door het TMAP team op basis van een groot aantal bronnen. De bronnen zijn: TMap boek (1995), TMap NEXT boek (2006), ISTQB glossary (istqb.org en bntqb.org), ISO25010 (ISO, www.ISO25000.com en Wikipedia), Wikipedia, Techopedia, Testing in the digital age (2018), Quality for DevOps teams (2020) en Amplified Quality Engineering (2025). Veel termen zijn speciaal voor deze woordenlijst beschreven.

Nederlandse term	Omschrijving in het Nederlands	Oorspronkelijke Engelse term
3D printen	Zie: Additive manufacturing.	3D printing
A/B-testen	Bij A/B-testen worden de reacties van gebruikers op twee varianten (A en B) van een systeem vergeleken om te bepalen welke variant het beste aansluit bij de verwachtingen van de gebruikers en andere betrokkenen. Variant A zou de bestaande versie kunnen zijn en B de nieuwe versie. Of, A en B kunnen twee verschillende nieuwe versies zijn die worden vergeleken.	A/B-testing
Acceptatiecriteria	De criteria waaraan een testobject moet voldoen om geaccepteerd te worden door een gebruiker, klant of andere belanghebbende.	Acceptance criteria
Acceptatietest	De door de toekomstige gebruiker(s) en beheerder(s) in een zoveel mogelijk als-ware-het-productie omgeving uitgevoerde test, die moet aantonen dat het ontwikkelde systeem aan de functionele en kwalitatieve eisen voldoet.	Acceptance test
Adaptief	Adaptief is het vermogen om een element op te splitsen in deelelementen die vervolgens anders gecombineerd opnieuw resulteren in een waardevol element voor de specifieke situatie.	Adaptive
Additive manufacturing	Additive manufacturing, beter bekend als 3D printing, is het proces waarbij producten laag voor laag worden "geprint" door een mondstuk (printkop) met een speciaal filament van printmateriaal.	Additive manufacturing
Afvinklijst	Een gestructureerde of ongestructureerde lijst van alle situaties die getest (moeten) worden. (Deze definitie richt zich op testen, een afvinklijst of checklist kan uiteraard op veel meer manieren toegepast worden)	Checklist
Agent-gebaseerde AI	Een soort kunstmatige intelligentie die zelfstandig handelt zonder tussentijdse menselijke instructies. AI-agenten kunnen individueel werken, maar functioneren vaak samen in een team (of "zwerm") van AI-agenten.	Agentic AI
Agile	Een mindset voor software ontwikkeling, gebaseerd op het Agile Manifesto, waarbij de focus primair ligt op het creëren van businesswaarde.	Agile
Agile mindset	Een houding om waardevolle incrementen van werkende software met hoge waarde in korte tijdgebonden iteraties te leveren in een communicatieve en samenwerkende benadering met adaptieve wijzigingen wanneer meer informatie bekend wordt.	Agile mindset
AI	Zie: Artificial Intelligence en Kunstmatige Intelligentie	AI
AI agent	Een AI-entiteit die optreedt namens een andere (met name menselijke) entiteit. Deze entiteit kan overkoepelende doelen verwezenlijken en specifieke taken uitvoeren, met gebruik van gespecialiseerde vaardigheden en heeft autonomie en bevoegdheid om acties te ondernemen die hun omgeving beïnvloeden.	AI agent
Alfatest	Tests uitgevoerd op de locatie en in de testomgeving van de organisatie die het systeem ontwikkelt, door mensen van buiten die organisatie.	Alpha test
Amp Coding	zie Amplified coding	Amp Coding
Amp QE	zie Amplified quality engineering	Amp QE
Amp Testing	zie Amplified testing	Amp Testing
Amplified coding	Een gestructureerde, door GenAI ondersteunde, programmeerwijze, waarbij ontwikkelaars de regie voeren en samenwerken met AI tools om hoogwaardige, goed onderhoudbare code te creëren.	Amplified coding
Amplified quality engineering	Een aanpak van quality engineering met moderne werkwijzen en automatisering, in het bijzonder (maar niet uitsluitend) ondersteund door GenAI, die de capaciteiten versterkt van de teamleden die betrokken zijn bij high-performance IT-delivery.	Amplified quality engineering
Amplified testing	Een GenAI-gedreven test discipline die de principes van amp coding uitbreidt naar het managen, ontwerpen en uitvoeren van tests waarbij de expert de regie voert.	Amplified testing
Applicatielevenscyclus beheer	Een continu proces van het beheer van een applicatie door besturing, ontwikkeling en onderhoud. Het is het samensmelten van bedrijfsbesturing en systeemontwikkeling dat mogelijk gemaakt wordt door hulpmiddelen met betrekking tot requirements management, architectuur, coderen, testen, volgen en releasemanagement.	Application lifecycle management
ARCI-matrix	Deze matrix bevat een lijst van taken, resultaten en/of activiteiten op de regels van de tabel, en toont de rollen of personen in de kolommen. Voor elke taak/resultaat/activiteit, staat in de tabel wat de betrokkenheid van de betreffende persoon is. Dit kan zijn Accountable (eindverantwoordelijk), Responsible (degene die de uitvoering doet), Consulted (geraadpleegd) of Informed (geïnformeerd). De naam is een acroniem van A, R, C en I. Het is ook wel bekend als RACI-matrix.	ARCI matrix

Nederlandse term	Omschrijving in het Nederlands	Oorspronkelijke Engelse term
Artificial general intelligence	Artificial general intelligence (of AGI) is een kunstmatige intelligentie die alle taken uit kan voeren die een mens uit kan voeren.	Artificial general intelligence
Artificial narrow intelligence	Deze kunstmatige intelligentie beperkt zich tot één taak. Alle Artificial Intelligence die we op dit moment gebruiken wordt gecategoriseerd als Artificial Narrow Intelligence (of ANI).	Artificial narrow intelligence
Artificial super intelligence	Deze kunstmatige intelligentie overtreft de intelligentie van de meest begaafde en slimste mensen.	Artificial super intelligence
Assertie	Een specifieke teststap in een geautomatiseerd testscript dat het verwachte resultaat met het werkelijke resultaat vergelijkt.	Assertion
Automatisering van quality engineering	Het gestructureerde gebruik van tools en frameworks in uiteenlopende quality engineering activiteiten, zoals planning, ontwerp, programmeren, testen en beheer, ter verbetering van de efficiëntie, effectiviteit, consistentie and snelheid bij het bereiken van de juiste kwaliteit op het juiste moment.	Automation in quality engineering
Automatisering van testen	Het gestructureerde gebruik van tools en frameworks in uiteenlopende testactiviteiten, zoals reviews, testontwerp, testuitvoering, testdatamanagement en rapportage, ter verbetering van de efficiëntie, effectiviteit, consistentie and snelheid bij het bereiken van de juiste kwaliteit op het juiste moment.	Automation in testing
BDD	Zie: Behavior driven development.	BDD
BDTM	Zie: Business Driven Test Management	BDTM
BDTM-aspecten	Resultaat, Risico, Kosten, Tijd zijn de vier aspecten van business driven test management.	BDTM aspects
Behavior driven development	Behavior driven development (BDD) is een software ontwikkelaanpak waarbij een applicatie wordt gespecificeerd en ontworpen door het gedrag te beschrijven vanuit het perspectief van een externe waarnemer.	Behavior driven development
Beheer	Het nemen van corrigerende maatregelen, gebaseerd op informatie uit monitoring, om te bewerkstelligen dat het IT systeem tijdens het gehele IT leveringsproces, correct gedrag vertoont.	Control
Bekende fout	Een bevinding die geclassificeerd is als daadwerkelijke fout, maar (nog) niet opgelost is. (in het engels Known Fault of Known Error)	Known fault
Belichaming	De tastbare of waarneembare vorm van een intelligent machine (bijv. een robot of chatbot). Dit betreft het fysieke uiterlijk van een robot, en doelt voornamelijk op de geschiktheid van het uiterlijk voor zijn doel. Dit is één van de nieuwe sub kwaliteitsattributen van Gebruikersvriendelijkheid voor Artificial Intelligence and Robotics. (engelse term: Embodiment)	Embodiment
Beslispunt	Een beslispunt is een samenstelling van één of meer condities die de voorwaarden definieert voor de verschillende mogelijkheden in het daaropvolgende systeemgedrag.	Decision point
Betatest	Tests uitgevoerd door mensen van buiten de organisatie die het systeem ontwikkelt op de locatie en in de omgeving van de testende mensen (vaak gewone gebruikers).	Beta test
Betrouwbaarheid	De mate waarin een systeem, product of component gespecificeerde functies uitvoert onder gespecificeerde condities gedurende een gespecificeerde hoeveelheid tijd. Dit is een ISO25010 productkwaliteitsattribuut.	Reliability
Beveiliging	De mate waarin een product of systeem informatie en gegevens beschermt zodat personen, andere producten of systemen de juiste mate van gegevenstoegang hebben passend bij hun soort en niveau van autorisatie. Dit is een ISO25010 productkwaliteitsattribuut.	Security
Bevinding	Een geconstateerd verschil tussen de verwachting of voorspelling en de feitelijke uitkomst van een test. Deze wordt vastgelegd opdat de oorzaak onderzocht en opgelost kan worden.	Anomaly
Blackbox testen	Testen zonder kennis van en inzicht in de interne structuur en werking van een systeem of programma. Dit is het tegengestelde van glassbox testen.	Blackbox testing
Blockchain	Blockchain is een gedeeld digitaal grootboek dat beschrijft wie, wat, op welk moment in de tijd in zijn bezit heeft. Het is gedistribueerd, wat inhoudt dat het, op enig moment, op meerdere locaties bestaat als exacte kopieën van elkaar. Zodanig dat er geen single point of failure bestaat. Transacties worden opgeslagen in een keten van blokken. De transactie historie wordt bijgehouden in een audit trail en kan niet aangepast worden.	Blockchain
Bot	Een bot (afkorting van robot) is een algoritme dat handelt namens een individu, bedrijf of applicatie, en een menselijke interactie kan nabootsen.	Bot

Nederlandse term	Omschrijving in het Nederlands	Oorspronkelijke Engelse term
Bruikbaarheid	De mate waarin het informatiesysteem is toegesneden op de organisatie en het profiel van de eindgebruikers voor wie het bedoeld is en effectief, efficiënt en met voldoening bijdraagt aan het bereiken van de doelstellingen. Dit is een ISO25010 productkwaliteitsattribuut.	Usability
Bug	Een fout in een computerprogramma, een website of een IT systeem, waardoor het zijn functie niet (geheel) volgens specificaties vervult of op een onbedoelde manier reageert.	Bug
Building block	Een stukje kennis of een processtap of een hulpmiddel of een rol die een specifiek kwaliteits en/of testprobleem in de organisatie kan oplossen. Building blocks worden uitgezocht of gemaakt voor een specifieke situatie om de behoeften van de betrokken mensen te vervullen. Tezamen vormen de building blocks de methode voor kwaliteit en testen van de organisatie op een gegeven moment in de tijd.	Building block
Business case	De business case geeft de rechtvaardiging voor het project weer en geeft antwoord op de vragen: waarom doen we dit project, welke investeringen zijn hiervoor nodig, wat wil de opdrachtgever met het resultaat bereiken?	Business case
Business Driven Test Management	Business Driven Test Management (BDTM) stelt de klant in staat het test proces te sturen op basis van rationele en economische drijfveren. De vier BDTM aspecten zijn: resultaat, risico, tijd en kosten.	Business Driven Test Management (BDTM)
Centrale uitgangssituatie	Een uitgangssituatie die voor meerdere tests of testers de uitgangssituatie bevat.	Central starting point
Chaos testen	Een testaanpak waarbij een tool onderdelen van het IT systeem uitschakelt om de robuustheid te testen.	Chaos testing
Charisma	Charisma is de aantrekkelijke uitstraling of charme die kan leiden tot trouw of toewijding bij anderen. Dit is één van de sub kwaliteitsattributen van het kwaliteitskenmerk Persoonlijkheid voor kunstmatige intelligentie en robotica, die wij hebben toegevoegd aan de ISO25010 standaard.	Charisma
CI/CD	Zie: <i>Continuous integration (CI)</i> en <i>Continuous delivery (CD)</i> en <i>Continuous Deployment (CD)</i> .	CI/CD
Cloud technologie	Het gebruik van uiteenlopende diensten, zoals software ontwikkel platforms, servers, geheugen en software, via het internet.	Cloud technology
Cobot	Een robot die samenwerkt met een mens met een specifiek doel.	Cobot
Cobotics	Het gebruik van Cobots voor het uitvoeren van taken door mensen in samenwerking met robots.	Cobotics
Codereview	Een methode om de kwaliteit van geschreven code te onderzoeken (en mogelijk verbeteren) door het werk te beoordelen met de specificaties en/of richtlijnen en te onderwerpen aan de kritische blik van een aantal gelijken van de ontwikkelaar.	Code review
Cognitief	Betreft kennis, waarnemen en beseffen.	Cognitive
Cognitieve IT	Cognitieve informatie technologie is niet alleen gebaseerd op vastgelegde regels, het is ook in staat om te reageren en het gedrag aan te passen op basis van kennis en waarnemingen.	Cognitive IT
Cognitive QA	Cognitive QA betreft het gebruik van Cognitieve IT om kwaliteitszorg en testen te ondersteunen. (cognitieve kwaliteitszorg)	Cognitive QA
Compatibiliteit	De mate waarin een product, systeem of component informatie uit kan wisselen met andere producten, systemen of componenten, en/of het de gewenste functies kan uitvoeren terwijl het dezelfde hard- of software-omgeving deelt. Dit is een ISO25010 productkwaliteitsattribuut.	Compatibility
Conditie (dekkingsgroep)	Dit is een van de dekkingsgroepen waarin dekking-gebaseerde testontwerptechnieken zijn ingedeeld die betrekking hebben op het testen van condities.	Condition (coverage group)
Condition coverage (CC)	CC is een dekkingsvorm, uit de dekkingsgroep Conditie, die zorgt dat de mogelijke uitkomsten ("waar" of "onwaar") van elke conditie minimaal één keer worden getest.	Condition coverage (CC)
Condition/decision coverage (CDC)	CDC is een dekkingsvorm, uit de dekkingsgroep Conditie, die zorgt dat de mogelijke uitkomsten van elke conditie én van de beslissing worden minimaal één keer worden getest. Dit impliceert zowel "condition coverage" als "decision coverage".	Condition/decision coverage (CDC)
Confabulatie	Het fenomeen waarbij een AI-systeem vanwege onvolledige trainingdata of gebruikersinvoer, informatie genereert die aannemelijk lijkt maar onjuist, onnauwkeurig of volledig verzonnen is. Deze uitvoer wordt gepresenteerd alsof ze feitelijk is, terwijl ze niet gebaseerd is op de trainingsdata van de AI of op de werkelijkheid. (zie ook Hallucinatie)	Confabulation

Nederlandse term	Omschrijving in het Nederlands	Oorspronkelijke Engelse term
Connectiviteit	Het gemak waarmee een koppeling met een ander informatiesysteem of binnen het informatiesysteem tot stand kan worden gebracht, en kan worden aangepast. (Dit is een kwaliteitsattribuut uit TMap NEXT)	Connectivity
Containerisatie	Een lichtgewicht alternatief voor volledige virtualisatie van computerhardware waarbij een applicatie ingekapseld is in een container met een eigen operationele omgeving. Dit geeft vele van de voordelen van een applicatie in een virtuele machine laden, aangezien de applicatie op elke geschikte hardware kan draaien zonder zorgen over afhankelijkheden.	Containerization
Context coverage	Context coverage is de mate waarin een product of systeem naar tevredenheid, effectief, efficiënt en risicovrij gebruikt kan worden in zowel gespecificeerde contexten van gebruik als in contexten die verder gaan dan de oorspronkelijke expliciet geïdentificeerde contexten.	Context coverage
Continuïteit	De zekerheid dat de gegevensverwerking ongestoorde voortgang zal kunnen vinden, dat wil zeggen ook na ernstige storingen binnen redelijke termijn kan worden hervat. Dit is een kwaliteits-kenmerk uit TMap NEXT. Het wordt in de ISO25010 standaard afgedekt door Betrouwbaarheid en de bijbehorende sub-kenmerken.	Continuity
Continuous delivery (CD)	Een uitbreiding van de principes van continuous integration. Het houdt in dat de code zich altijd in een staat bevindt waarin deployment mogelijk is. Deze aanpak leunt zwaar op de automatisering van de test- en delivery processen, om ervoor te zorgen dat deze zonder enige hapering plaatsvinden. Het testen gebeurt in fasen, waarbij de volgende fase automatisch aangevangen wordt als de voorgaande fase succesvol is afgerond. Dit vindt plaats totdat de applicatie klaar is voor deployment.	Continuous delivery (CD)
Continuous deployment (CD)	Dit is een uitbreiding van continuous delivery, waarbij de applicatie niet alleen uitgeleverd wordt maar ook automatisch geïnstalleerd (deployed) zodat het draait op de productie infrastructuur.	Continuous deployment (CD)
Continuous integration (CI)	Door zo vroeg en vaak mogelijk code te integreren in de main branch van een gedeelde repository minimaliseert continuous integration de integratiekosten in een ontwikkelproces en wordt frequent en geautomatiseerd testen mogelijk gemaakt. Door het starten van geautomatiseerde tests zodra een ontwikkelaar een nieuwe code samenvoegt, kunnen test suites worden uitgevoerd om te controleren of er nieuwe integratiefouten zijn geïntroduceerd.	Continuous integration (CI)
Continuous monitoring	Continue verzamelen (doormiddel van tools) van terugkoppeling over de indicatoren van het IT-systeem tijdens werkelijk gebruik, waarbij de informatie gebruikt wordt om toekomstig gedrag van het systeem te voorspellen.	Continuous monitoring
Continuous testing	Geautomatiseerde testuitvoering die telkens wordt uitgevoerd als software is geïntegreerd in een build voordat een nieuwe build wordt geïmplementeerd.	Continuous testing
Controleerbaarheid	Het gemak waarmee de juistheid en volledigheid van de informatie (in het verloop van de tijd) gecontroleerd kan worden.	Data controllability
Cross-functioneel team	Een cross-functioneel team is een groep mensen met verschillende maar overlappende kennis, vaardigheden en competenties, die samenwerken aan een gezamenlijk doel.	Cross-functional team
Crowdtesten	Testen die worden uitgevoerd door een gevarieerde groep testers van buiten het team. Het is gebruikelijk dat deze testers op een andere locatie zijn. Veelal wordt het toegepast om een grote variatie aan gebruikte hardware te testen met mensen met een uiteenlopende ervaring en achtergrond.	Crowd testing
Data analyse	Data analyse is het isoleren, aggregeren en analyseren van gegevens gebaseerd op verschillende criteria gerelateerd aan specifieke use cases.	Data analytics
Data mining	Data mining heeft als doel om belangrijke informatie te destilleren uit een grote hoeveelheid gegevens vanuit een informatie repository. Data mining bestaat in verschillende varianten. Onregelmatigheidsdetectie bijvoorbeeld, waarbij het doel is om een algemeen beeld te vormen van trends in grote hoeveelheden gegevens en op basis daarvan onregelmatigheden te detecteren. Een andere variant is cluster detectie, waarbij het doel is om clusters of subgroepen gegevens te identificeren die in dezelfde categorie vallen. Een derde type data mining is classificatie, deze variant vereist een helder voorgedefinieerd raamwerk op basis waarvan een geautomatiseerd algoritme inkomende gegevens kan classificeren.	Data mining
Decision coverage (DC)	DC is een dekkingsvorm, uit de dekkingsgroep Conditie, die zorgt dat alle mogelijke uitkomsten van de beslissing minimaal één keer getest worden.	Decision coverage (DC)

Nederlandse term	Omschrijving in het Nederlands	Oorspronkelijke Engelse term
Deelobject	Een deelobject is een, vanuit het te testen kenmerk bezien, logisch samenhangend deel van het testobject.	Object part
Deep learning	Deep learning is een vorm van machine learning waarbij het algoritme leert uit representaties van gegevens, gebaseerd op de manier waarop informatie wordt verwerkt in biologische zenuwstelsels, waarbij gebruik wordt gemaakt van neurale netwerken.	Deep learning
Defect	Het testobject werkt niet zoals verwacht. Defect is een zeer verwarrende term in het testvak. Gebruik daarom in plaats hiervan de term Bevinding, of fout (vergissing) of fout (in documentatie of code) of fout (bij uitvoering van software).	Defect
Definition of Done	De exit criteria waarmee wordt bepaald of de resultaten van een sprint overeenkomen met de vastgestelde criteria en daarmee dus "done" (klaar) zijn. De resultaten van een sprint worden geïntegreerd met andere producten waarna ze kunnen worden uitgerold. Zie ook de definition of shippable.	Definition of Done
Definition of Ready	De start criteria die bepalen of alle ingangsdOCUMENTEN en overige ingangproducten voor een sprint (zoals user stories) "refined" zijn en daarmee de sprint succesvol kan starten.	Definition of Ready
Definition of Shippable	De criteria waarmee bepaald wordt of een product gedeployed kan worden naar de productieomgeving en in gebruik genomen.	Definition of Shippable
Degradatiemogelijkheid	Het gemak waarmee de kern van de informatievoorziening kan worden voortgezet nadat een deel is uitgevallen.	Degradation factor
Dekking	De verhouding tussen hetgene dat getest kan worden en wat daadwerkelijk met de testset getest wordt. Hierbij gaat het om aspecten van het testobject die onderzocht moeten worden en de intensiteit waarmee dat moet gebeuren.	Coverage
Dekking gebaseerd testen	Een gestructureerde testaanpak gericht op het aantonen van een specifiek soort dekking door een of meer testontwerptechnieken toe te passen.	Coverage-based testing
Dekkingsgraad	Het percentage van de door de dekkingsvorm bepaalde testsituaties dat door de test gedekt is.	Coverage ratio
Dekkingsgroep	Een groep dekkingsvormen en testontwerptechnieken die gericht zijn op het testen van hetzelfde aspect van een IT systeem of business proces. De vier dekkingsgroepen zijn: proces, condities, gegevens en uiterlijk.	Coverage group
Dekkingsvorm	De vorm waarin het afdekken van de te testen situaties die afleidbaar zijn uit de testbasis uitgedrukt wordt.	Coverage type
DevOps	Een cross-functionele systeem engineering cultuur waarbij ontwikkel- (dev; development) en beheer- (ops; operations) activiteiten worden verenigd, zodat snel, goedkoop, flexibel en met passende kwaliteit IT geleverd kan worden, waarbij het gehele team gezamenlijk verantwoordelijkheid neemt voor de kwaliteit. Het is gebruikelijk dat andere expertises zoals business analyse en kwaliteitszorg (inclusief testen) hierin worden geïntegreerd. Bij de DevOps cultuur hoort een Agile mindset die bijvoorbeeld kan worden ingevuld met het Scrum raamwerk.	DevOps
Digitaal	Het gebruik van gegevens om menselijke prestaties te verhogen en een cyclische dynamiek te implementeren, waarbij processen en vaardigheden continu verbeteren gebaseerd op de input van de gebruiker, zodat de loyaliteit aan product of service wordt bevorderd. (deze definitie richt zich op digitale verwerking)	Digital
Digital manufacturing (digitale fabricage)	Digital manufacturing wordt gezien als de volgende trend in de ontwikkeling van manufacturing. Het is deel van de beweging die industry 4.0 wordt genoemd, waar CAD design, digital manufacturing, robotics, sensors and data & analytics worden gecombineerd om industriële productie te herdefiniëren. Digital manufacturing definieert het proces waarbij een product of prototype in CAD wordt ontworpen en vervolgens wordt gecreëerd in fysieke vorm door gebruik te maken van additive manufacturing, laser cutting of CNC.	Digital manufacturing
Digital solution (digitale oplossing)	Een oplossing waarbij IT elementen, elektronica, mechanica, maar ook nieuwe technologieën zoals AI (kunstmatige intelligentie), Internet of Things (IoT) en additive manufacturing (3D printen) een rol spelen. Bestaande IT systemen zijn ook digital solutions. Dit digitale tijdperk maakt ook van Operational Technology (OT) systemen digital solutions.	Digital solution
Digitale archeologie	Het ontginnen van historische data van een IT systeem dat niet meer in gebruik is.	Digital archeology

Nederlandse term	Omschrijving in het Nederlands	Oorspronkelijke Engelse term
Digitale transformatie	Digital transformation beschrijft de transformatie van een bedrijf of organisatie van hun traditionele werkwijze naar een moderne, door technologie mogelijk gemaakte manier van management en beheer.	Digital transformation
Digitale tweeling	Een digitale tweeling (digital twin) is de digitale representatie van een fysiek proces, product of service. Een digitale tweeling kan bestaan in de vorm van een data sheet, een interactief CAD-model van een product, of een dashboard met gegevens waarnemingen. Door gebruik te maken van deze modellen kunnen testen uitgevoerd worden om informatie te verzamelen over gedrag.	Digital twin
Driver	Een simulatieprogramma dat een programma vervangt dat de sturing en aanroep van het testobject verzorgt.	Driver
Duurzaamheid	Een focuspunt van quality engineering dat tot doel heeft de nadelige impact op de planeet van bedrijfsprocessen, de IT-componenten die ze ondersteunen en de infrastructuur waarop het draait, tot een minimum te beperken. Het stimuleert een aanpak van software- en systeemontwerp, ontwikkeling, implementatie, uitrol, exploitatie, onderhoud en uitfasering, waarbij de nadruk ligt op duurzaamheid en efficiënt energiegebruik.	Sustainability
Dynamisch testen	Testen door executie van het testobject d.w.z. het uitvoeren van een applicatie.	Dynamic testing
Effectiviteit	De nauwkeurigheid en volledigheid waarmee gebruikers gespecificeerde doelen behalen. Dit is een attribuut van kwaliteit tijdens gebruik van de ISO25010 standaard.	Effectiveness
Efficiëntie	Dit betreft de benodigde hulpbronnen die gebruikt zijn in verhouding tot de nauwkeurigheid en volledigheid waarmee gebruikers doelen behalen. Het is de verhouding tussen het prestatieniveau van het systeem (uit te drukken in transactievolume en de totale snelheid) en de hoeveelheid resources die daarvoor gebruikt worden. Dit is een attribuut van kwaliteit tijdens gebruik van de ISO25010 standaard.	Efficiency
Element	TMap HD beschrijft de vijf elementen van kwaliteitsgestuurd testen. Deze elementen hebben twee doelen. Aan de ene kant zijn het elementen van de ontwikkeling van het kwaliteits- en testvak. Het vakgebied van kwaliteit en testen is aan het veranderen en deze elementen geven de richting van de verandering aan. De elementen helpen ook om keuzes te maken, om betere resultaten te bereiken en om antwoord te vinden op testvraagstukken. De vijf elementen zijn: mensen, integreren, vereenvoudigen, industrialiseren en vertrouwen.	Element
Empathie	Empathie is het vermogen om zich in de gevoelens van anderen in te leven. Dit is één van de door ons aan de ISO25010 standaard toegevoegde sub kwaliteitsattributen voor Kunstmatige Intelligentie and Robotica, behorend bij kwaliteitsattribuut Persoonlijkheid.	Empathy
End-to-end test	Zie: Ketentest.	End-to-end test
Engineering	Engineering is de creatieve toepassing van wetenschap, wiskundige methodes en empirisch bewijs bij de innovatie, ontwerp, constructie, operatie en beheer van structuren, machines, materialen, apparaten, systemen, processen en organisaties.	Engineering
Enterprise Resource Planning systeem	Een software tool (vaak groot en complex) dat organisaties ondersteunt in hun bedrijfsprocessen. In plaats van een oplossing voor een individuele afdeling of bedrijfsactiviteit, wordt een ERP systeem door de gehele organisatie gebruikt en is het gekoppeld aan een overkoepelende bedrijfs-database die de Master Data van de organisatie bevat. Ook bekend als ERP oplossing.	Enterprise Resource Planning system
Entry criteria	De criteria waaraan een object (bijvoorbeeld een testbasis document of een testobject) moet voldoen om gereed te zijn voor gebruik in een specifieke activiteit.	Entry criteria
Equivalentieklasse	Bij het toepassen van equivalentieklassen wordt het volledige waardebereik van een parameter opgedeeld (gepartitioneerd) in klassen. In elke specifieke klasse is het systeemgedrag gelijksoortig (equivalent) voor elke waarde van de parameter.	Equivalence class
ERP systeem	Zie Enterprise Resource Planning systeem.	ERP system
Error guessing	Een testaanpak die gebaseerd is op de kennis en vaardigheden van de tester voor het onderzoeken van waarschijnlijke soorten van fouten. Het is een proces dat in hoge mate intuïtief en ad hoc is en vaak ongedocumenteerd. (Wij zien exploratory testen als een beter alternatief)	Error guessing

Nederlandse term	Omschrijving in het Nederlands	Oorspronkelijke Engelse term
Ervaring gebaseerd testen	Testen gebaseerd op de ervaring, vaardigheden en intuïtie van de tester(s). Dit is een testaanpak die onderverdeeld is in diverse andere testaanpakken.	Experience based testing
Ethiek	Ethiek betreft het leidende gedrag conform diverse principes. Belangrijke principes zijn wetten, regels en voorschriften, maar ongeschreven morele principes zijn binnen ethiek het belangrijkste. Dit is één van de subattributen voor kwaliteitsattribuut Moraliteit voor Kunstmatige Intelligentie and Robotica, welke wij hebben toegevoegd aan de ISO25010 standaard.	Ethics
Evolutionair algoritme	Eén van de aanpakken van machine learning. Een EA gebruikt mechanismes vanuit de biologische evolutie zoals reproductie, mutatie, recombinitie en selectie. Kandidaat oplossingen voor een optimalisatie probleem hebben de rol van individuen in een populatie, waarbij de fitness functie de kwaliteit van de oplossingen bepaalt.	Evolutionary algorithm
Examinatie	Het formeel toetsen van kennis en vaardigheden door middel van de vraag en antwoord methode. Een voorbeeld is dat een intelligente machine (zoals een zelfrijdende auto) een formeel examen moet afleggen voordat het toestemming krijgt om in een specifieke omgeving te mogen werken.	Examination
Exit criteria	De criteria waaraan een object (bijvoorbeeld een testbasis document of een testobject) moet voldoen aan het eind van een specifieke activiteit of fase (bijvoorbeeld een iteratie).	Exit criteria
Expliciet testen	Specifieke testsituaties en testgevallen maken en uitvoeren voor het testen van een specifieke situatie (als tegenovergestelde van impliciet testen)	Explicit testing
Exploratie	De activiteit van onderzoeken en vaststellen van de kwaliteit en risico's van het gebruik van een IT-systeem door onderzoek, bevraging en analyse.	Exploration
Exploratory Testen	Simultaan ontwerpen en uitvoeren van tests om over het systeem te leren, waarbij de inzichten van het laatste experiment worden gebruikt om de volgende test te maken. Met andere woorden elke vorm van testen waarbij de tester zijn tests ontwerpt tijdens de testuitvoering en de informatie die wordt verkregen gebruikt om nieuwe en betere testgevallen te ontwerpen.	Exploratory testing
Feature Flag	Zie: Feature Toggle	Feature Flag
Feature Toggle	Een krachtige techniek die het teams mogelijk maakt om het systeemgedrag te veranderen zonder de code aan te passen. Een mechanisme waarmee features gedeployed kunnen worden hoewel ze nog niet gereed of bruikbaar zijn of waarvan de kwaliteit nog niet is vastgesteld. Code kan naar de productieomgeving worden gedeployed zonder dat de gebruikers het kunnen zien, door de feature toggle uit te zetten. In een later stadium kan het beschikbaar gemaakt worden door eenvoudigweg de feature toggle aan te zetten. En mocht er een probleem optreden dan kan het snel weer uitgezet worden. (ook bekend als Feature Flag)	Feature Toggle
Flaw (gerelateerd aan security testen)	Een onvolkomendheid in een proces of systeem waardoor het kwetsbaar wordt voor veiligheidsrisico's.	Flaw (related to security testing)
Flexibiliteit	De mate waarin de gebruiker zelf uitbreidingen of variaties op het informatiesysteem kan aanbrengen zonder dat de programmatuur wordt aan gepast. (dit is een TMAP NEXT kwaliteitskenmerk)	Flexibility
Fout (bij uitvoering van software) (Engels: Failure)	Een afwijking van het verwachte resultaat of de verwachte service van een systeem. Dit is het resultaat of de manifestatie van één of meer fouten in documenten of de software. Dit type fout kan met dynamisch testen gevonden worden.	Failure
Fout (in documenten of software) (Engels: Fault)	De manifestatie van een menselijke fout in de code, een document of een systeem. Dit kan een fout bij uitvoering van de software veroorzaken. Dit type fout kan met statisch testen gevonden worden.	Fault
Fout (vergissing) (Engels: error)	Een menselijke fout die mogelijk, maar niet noodzakelijk, leidt tot een of meer fouten in documenten of code, of fouten bij uitvoering van de software.	Error
Functiepunt	Meeteenheid voor de functionaliteit c.q. omvang van de applicatie-software.	Function point
Functiepuntanalyse (FPA)	Functiepuntanalyse is een gestandaardiseerde methode om een technologie-onafhankelijke bepaling te doen van de omvang van de door een geautomatiseerd systeem geboden functionaliteit en deze meting te gebruiken als basis voor productiviteitsinschatting, het schatten van de benodigde middelen en projectbeheersing.	Function point analysis (FPA)
Functionaliteit	De mate waarin een product of systeem functies levert die voldoen aan de uitgesproken en vanzelfsprekende behoeften, bij gebruik onder gespecificeerde condities. Dit is een ISO25010 productkwaliteitsattribuut	Functionality
Functioneel testen	Tests gericht op de kwaliteitsattribuut Functionaliteit.	Functional testing

Nederlandse term	Omschrijving in het Nederlands	Oorspronkelijke Engelse term
Functionele acceptatietest	De functionele acceptatietest is een door de toekomstige gebruiker(s) in een zoveel mogelijk als-ware-het-productieomgeving uitgevoerde test, die moet aantonen dat het ontwikkelde systeem aan de functionele eisen voldoet.	Functional acceptance test
Fysiek testgeval	Een fysiek testgeval is de concrete uitwerking van een logisch testgeval, waarbij concrete waarden van alle benodigde invoer en instellingen van de omgevingsfactoren zijn vastgesteld. In principe heeft één logisch testgeval één fysiek testgeval.	Physical test case
GAT	zie: Gebruikersacceptatietest	UAT
Gebruikersacceptatietest	Een door (of namens) de toekomstige gebruiker(s) in een zoveel mogelijk als-ware-het-productieomgeving uitgevoerde test, die moet aantonen dat het ontwikkelde systeem aan het operationele proces van de gebruiker ondersteunt.	User acceptance test
Gebruikersvriendelijkheid	Het gemak waarmee de eindgebruiker kan leren omgaan met het informatiesysteem en het bedieningsgemak van het informatiesysteem voor ingeleerde gebruikers. Dit is een kwaliteitskenmerk beschreven in het TMap NEXT boek. Het is achterhaald door de ISO25010 standaard, zie het kwaliteitskenmerk Bruikbaarheid.	User-friendliness
Gegevens (dekkingsgroep)	Dit is een van de dekkingsgroepen waarin dekking-gebaseerde testontwerptechnieken zijn ingedeeld die betrekking hebben op het testen van gegevens.	Data (coverage group)
GenAI	Zie: Generatieve AI	GenAI
Generatieve AI	Een systeem dat nieuwe inhoud kan creëren (zoals tekst, afbeeldingen, audio, video, code, enz.) die geen onderdeel van de training data was en vaak niet te onderscheiden is van door mensen gemaakte artefacten. Deze systemen leren van bestaande data en genereren nieuwe output op basis van patronen die ze hebben geleerd.	Generative AI
Generieke Test Afspraken	De projectoverstijgende algemene afspraken over bijvoorbeeld het testproces, de standaard strategie, de manier van begroten, de procedures, de organisatie, de communicatie, de documentatie, etc.	Generic test agreements
Glassbox testen	Testen met kennis van en inzicht in de interne werking van een systeem of programma. Dit is het tegengestelde van Blackbox Testen. (vaak wordt de term whitebox testen gebruikt maar glassbox geeft beter de betekenis weer dat het mogelijk is om te zien wat er gebeurt)	Glassbox testing
Grenswaardenanalyse	Testontwerptechniek gebaseerd op het feit dat rondom een grens in het waardebereik van een variabele een groter risico op fouten bestaat.	Boundary value analysis
Hallucinatie	Een AI-model genereert informatie die onjuist of misleidend is, of niet gebaseerd op echte gegevens. Dit komt vaak voor bij generatieve systemen die vloeiende antwoorden belangrijker vinden dan feitelijke nauwkeurigheid. (Zie ook Confabulatie)	Hallucination
Herbruikbaarheid	De mate waarin delen van het informatiesysteem, of van het ontwerp, opnieuw gebruikt kunnen worden voor de ontwikkeling van andere toepassingen. Dit is een kwaliteits-sub-kenmerk van Onderhoudbaarheid uit de ISO25010 standaard.	Reusability
Herstelbaarheid	Het gemak en de snelheid waarmee de informatievoorziening na een storing hersteld kan worden. Dit is een kwaliteits-sub-kenmerk van Betrouwbaarheid uit de ISO25010 standaard.	Recoverability
Hertest	Het uitvoeren van een eerder gefaalde test case om te controleren of een bevinding juist is opgelost.	Re-test
Heuristiek	Een strategie gebaseerd op eerdere ervaringen met gelijksoortige problemen, met gebruik van een praktische aanpak, niet noodzakelijk de meest optimale, perfecte of rationele, maar daarentegen wel toereikend om een korte termijn doel te halen. Het kan gebruik maken van een vuistregel, onderbouwde gok, intuïtieve beoordeling, grove schatting, profilering of gezond verstand.	Heuristic
High-Performance IT Delivery	Een aanpak die het voor cross-functional teams mogelijk maakt om continu producten, processen en mensen te verbeteren zodat waarde voor de eindgebruikers kan worden geleverd. Voorbeelden zijn Scrum en DevOps.	High-Performance IT Delivery
Hop	De roadmap van testing in the digital age bestaat uit vijf hops (sprongen) die elk een specifiek deel van de roadmap beschrijven.	Hop
Humeur	Humeur is een tijdelijke gemoedstoestand of gevoel. Dit is één van de door ons aan de ISO25010 standaard toegevoegde sub kwaliteitsattributen voor Kunstmatige Intelligentie and Robotica, behorend bij kwaliteitsattribuut Persoonlijkheid.	Mood

Nederlandse term	Omschrijving in het Nederlands	Oorspronkelijke Engelse term
Humor	Humor betreft de kunst om amusant of grappig te zijn, in het bijzonder in geschreven of gesproken taal. Dit is één van de subattributen van kwaliteitsattribuut Persoonlijkheid voor Kunstmatige Intelligentie en Robotica, welke wij hebben toegevoegd aan de ISO25010 standaard.	Humor
IIoT	Zie: Industrial Internet of Things.	IIoT
Impliciet testen	Het gedrag van een testobject observeren tijdens het uitvoeren van testgevallen die niet specifiek gericht op dat gedrag waren ontworpen (als tegenovergestelde van expliciet testen).	Implicit testing
Improvisatie	Improvisatie is de kracht van het intelligente systeem om de juiste beslissingen te kunnen nemen in nieuwe situaties. Dit is één van de subattributen van kwaliteitsattribuut Intelligent Gedrag voor Kunstmatige Intelligentie en Robotica, welke wij hebben toegevoegd aan de ISO25010 standaard.	Improvisation
Incident	Een ongeplande verstoring van een IT service of de vermindering van de kwaliteit van een IT service of het falen van een configuratie item.	Incident
Indicator	Een kwantitatieve beoordeling voor het vergelijken of volgen van de huidige staat of het huidige niveau van het product of een deel van het product, samen met het bedrijfsproces dat het ondersteunt, en van het IT delivery proces en van de betrokken mensen. Indicatoren worden gebruikt om te bepalen of de businesswaarde en de IT-doelstellingen worden behaald.	Indicator
Industrial Internet of Things	Het gebruik van IoT technologieën bij fabricage.	Industrial Internet of Things
Industrialiseer	'Industrialiseer' is één van de vijf elementen van TMap HD. Het richt zich op het herhaalbaar, aantoonbaar en overdraagbaar maken van test activiteiten door standaardisatie en/of automatisering.	Industrialize
Industrie 4.0	Industrie 4.0 is een naam voor automatisering en gegevensuitwisseling in fabricagetechnologieën. Dit omvat cyber-physical systemen, het Internet of Things, cloud computing en cognitive computing.	Industry 4.0
Informatietechnologie	De verzameling activiteiten waaronder ontwerp, ontwikkeling, testen, beheer en gebruik van computers en software voor het verwerken en verspreiden van gegevens en het genereren van informatie.	Information technology
Informele review	Een statisch-testtechniek waarbij een product aan een of meer reviewers wordt gestuurd om de kwaliteit te beoordelen. Er zijn geen specifieke regels voor de review dus het resultaat hangt in hoge mate af van de reviewer(s).	Informal review
Infrastructure as Code (IaC)	Het proces van het beschikbaar stellen van computeromgevingen door machine leesbare definitie bestanden, in plaats van door hardware configuratie of interactieve configuratie tools.	Infrastructure as Code (IaC)
Infrastructuur (geschiktheid van)	De geschiktheid van de apparatuur, het netwerk, de systeemsoftware en het database management system voor de betreffende toepassing en de mate waarin deze infrastructuurelementen op elkaar aansluiten.	Infrastructure (suitability of)
Initiële situatie	De initiële situatie voor de uitvoering van een testgeval omvat alles wat nodig is om het systeem klaar te zetten om de bedoelde input te ontvangen. Hieronder vallen niet alleen de gegevens die voor de 'processing' nodig zijn, maar ook de toestand waarin het systeem en zijn omgeving zich in moeten bevinden. Denk bijvoorbeeld aan het instellen van een bepaalde systeemdatum, of het draaien van bepaalde week- en maand-batches die het systeem in een bepaalde toestand brengen.	Initial situation
Inpasbaarheid	De mate waarin de handmatige procedures aansluiten op het geautomatiseerde informatiesysteem en de werkbaarheid van deze handmatige procedures voor de organisatie.	Suitability
Inspectie	De meest formele statisch-testtechniek waarbij producten (meestal documenten) nauwkeurig worden bestudeerd (gereviewd) door een groep deskundigen. Naast het beoordelen of de oplossing goed is verwerkt, is een inspectie ook gericht op het verbeteren van het document-creatie-proces.	Inspection
Integreer	Integreer' is één van de vijf elementen van TMap HD. Het richt zich op het verminderen van de complexiteit van IT en kwaliteits-risico's door een gezamenlijke werkwijze en gedeelde verantwoordelijkheid voor kwaliteit na te streven.	Integrate
Intelligent gedrag	Intelligent gedrag is het vermogen om te kunnen begrijpen. Het is de combinatie van redeneren, geheugen, verbeelding en kritisch vermogen; welke allen van elkaar afhankelijk zijn. Dit is een nieuw hoofd kwaliteitsattribuut voor kunstmatige intelligentie en robotica dat wij hebben toegevoegd aan de ISO25010 standaard.	Intelligent behavior

Nederlandse term	Omschrijving in het Nederlands	Oorspronkelijke Engelse term
Internet of Things	Het Internet of Things (IoT) is het netwerk van apparaten met ingebbede elektronica, software, sensoren, actuatoren en netwerk connectiviteit die het voor deze objecten mogelijk maakt om met elkaar te verbinden en gegevens uit te wisselen.	Internet of Things
IoT	Zie: Internet of Things.	IoT
Issue	Een probleem dat daadwerkelijk is opgetreden en dat een negatief effect heeft op (de kans om) een doel te halen.	Issue
IT	Zie: Informatietechnologie.	IT
Item risico	De faalkans in combinatie met de schade als de fout werkelijk optreedt. Dit wordt vastgesteld met risk poker en gemeten in risicopunten.	Item risk
Juistheid	De mate waarin het systeem de aangeboden invoer en mutaties correct volgens de specificatie verwerkt tot consistente gegevensverzamelingen.	Correctness
Ketenkwaliteit-regisseur	De persoon verantwoordelijk voor het organiseren van de ketenkwaliteit. (vaak aangeduid als regisseur)	End-to-end quality orchestrator
Ketentest	Een testvariëteit die een business proces van begin tot eind test. Daarbij worden één of meer systemen getest met testgevallen die buiten het systeem beginnen en ook weer buiten het systeem eindigen.	Chain test
Known error	Zie: Bekende fout	Known error
Kritisch denken	Het vermogen om helder, rationeel en onafhankelijk na te denken (bewust van de eigen vooroordelen) over wat te geloven of hoe te handelen. Dit omvat het analyseren van informatie, het beoordelen van bewijsmateriaal en het toepassen van logische redenering in plaats van beweringen klakkeloos te accepteren.	Critical thinking
Kunstmatige intelligentie (Artificial Intelligence)	Stimpel gezegd, is kunstmatige intelligentie (AI) het vermogen van machines om taken en activiteiten uit te voeren die wij beschouwen als 'intelligent'. Kunstmatige intelligentie, breder gedefinieerd, is het vermogen van een intelligent systeem om zijn omgeving te observeren en specifieke taken uit te voeren om zo goed mogelijk een doel te bereiken.	Artificial intelligence
Kwaliteit	Kwaliteit is het geheel van eigenschappen en kenmerken van een product of dienst dat van belang is voor het voldoen aan vastgestelde of onuitgesproken behoeften.	Quality
Kwaliteitsattribuut	Een beschrijving van een kenmerk van een informatiesysteem.	Quality characteristic
Kwaliteitsbeheersing	Een systematisch proces om softwareproducten te beoordelen om te waarborgen dat ze voldoen aan de gespecificeerde eisen, en om actie te ondernemen wanneer ze niet aan deze eisen voldoen.	Quality control
Kwaliteitsborging	Het geheel van alle geplande en systematische acties nodig om in voldoende mate het vertrouwen te geven dat een product of dienst voldoet aan de gestelde kwaliteitseisen.	Quality assurance
Kwaliteitsmaatregel	Een groep activiteiten gericht op het behalen van een bepaald kwaliteitsniveau. Er bestaan preventieve, detectieve en correctieve kwaliteitsmaatregelen.	Quality measure
Kwaliteitsregisseur	Een persoon die supervisie voert over het toepassen van kwaliteitsmaatregelen in een situatie waar meerdere teams samenwerken aan het realiseren van IT-systemen die een of meer bedrijfsprocessen ondersteunen.	Quality Orchestrator
Kwaliteitsrisico	Een specifieke kans dat het product faalt in relatie tot de verwachte schade wanneer dit optreedt. De Faalkans wordt bepaald door de Foutkans en de Frequentie van gebruik. De schade hangt samen met het operationele gebruik van het product.	Quality risk
Kwaliteitsrisico-analyse	Het analyseren van de kwaliteitsaspecten van het te testen product met als doel dat alle belanghebbenden tot een gezamenlijk beeld komen van de meer en minder risicovolle kenmerken en onderdelen van het product, zodat de intensiteit van de quality engineering- en testactiviteiten hierop afgestemd kan worden.	Quality Risk Analysis
Kwetsbaarheid	Een zwakte in een IT-systeem waardoor het is blootgesteld aan de mogelijkheid om aangevallen of beschadigd te worden.	Vulnerability
Large Language Model	Een vorm van kunstmatige intelligentie die is ontworpen om menselijke tekst te interpreteren en te genereren op basis van grote hoeveelheden trainingsdata.	Large Language Model
Leervermogen	Leervermogen is het vermogen om te kunnen bevatten, begrijpen én te profiteren van ervaring. Dit is één van de nieuwe sub kwaliteitsattributen voor Kunstmatige Intelligentie & Robotica.	Ability to learn

Nederlandse term	Omschrijving in het Nederlands	Oorspronkelijke Engelse term
LLM	zie Large Language Model	LLM
Load model	Een beschrijving van de verschillende niveaus van belasting van een IT-systeem, dat gebruikt wordt als basis voor het specificeren en uitvoeren van performance testen.	Load model
Logisch testgeval	Een logisch testgeval beschrijft in logische termen de omstandigheden waarin het systeemgedrag onderzocht wordt, door aan te geven welke testsituaties door het testgeval afgedekt worden.	Logical test case
Machine intelligence	Machine intelligence (MI) is een overkoepelende term voor wat in het algemeen machine learning (ML) en artificial intelligence (AI) wordt genoemd. We hebben geconstateerd dat als we het AI noemen, teveel mensen afgeleid waren door de vraag of bepaalde organisaties wel "echt AI" waren. Wanneer we het ML noemden, dachten velen dat we de inherente AI aspecten geen eer aan deden, zoals de verschillende vormen van deep learning. Derhalve is machine intelligence een term die "artificial intelligence", "machine learning" en andere toepasselijke termen combineert.	Machine intelligence
Machine learning	Machine learning is één van de manieren om artificial intelligence te bereiken. Het bevat verschillende algoritmen - elk met zijn/haar sterke en zwakke punten. Deze algoritmen worden vaak gegroepeerd in drie categorieën: supervised learning, unsupervised learning en reinforcement learning.	Machine learning
Master Data	Data die betrekking heeft op bedrijfsonderdelen, welke gebruikt kan worden in meerdere transacties, met name in een ERP systeem. Master data wordt in een unieke database opgeslagen en kan door verschillende programma's en gebruikers worden gebruikt. Bekende categorieën zijn klant, leverancier en medewerker gegevens, product identificatie, financiële structuren en locaties.	Master Data
Mastertestplan	Een testplan waarin de diverse testsoorten op elkaar afgestemd zijn.	Master test plan
MBR	Zie: Model Based Review	MBR
MBT	Zie: Model Based Testen	MBT
MBTD	Zie: Model Based Testontwerp	MBTD
Menselijkheid	De mate waarin een intelligent systeem consequent vriendelijkheid, compassie en respect toont voor diversiteit, waardigheid en welzijn van individuen – vooral in situaties van kwetsbaarheid of lijden – door gebruikers te behandelen als unieke mensen in plaats van abstracte datapunten of stereotype categorieën.	Humaneness
Mensen	'Mensen' is één van de vijf elementen van TMap HD. Het element 'Mensen' maakt het mogelijk om te groeien van testen volgens TMap naar testen mét TMap. Hiervoor zijn mensen nodig met een brede kennis van kwaliteit en testen, met de juiste instelling om de bouwblokken toe te passen op een manier die past bij hun organisatie. Vandaar de naam TMap HD: human driven (mensgedreven).	People
Mensvriendelijkheid	Mensvriendelijkheid doelt op de mate waarin intelligente machines geen schade aanrichten aan mensen of de mensheid. Dit is één van de subattributen van kwaliteitsattribuut Moraliteit voor Kunstmatige Intelligentie en Robotica, welke wij hebben toegevoegd aan de ISO25010 standaard. Het verwijst naar de wetten voor robotica van Isaac Asimov.	Human friendliness
Metamorphic testen	Een techniek voor software testen die het orakelprobleem poogt op te lossen. Een test orakel is een manier waarmee de tester kan vaststellen of een systeem correct werkt. Een test orakelprobleem ontstaat wanneer het lastig is om vast te stellen wat de verwachte uitkomst van specifieke testgevallen is of om vast te stellen of de werkelijke uitkomst overeenkomt met de verwachte uitkomst.	Metamorphic testing
Metriek	Een kwantitatieve beoordeling voor het vergelijken of volgen van de huidige staat of het niveau van (een deel van) het IT-leveringsproces en de betrokkenen. Metrieken worden gebruikt voor continue verbetering.	Metric
Minimum Viable Product	Een versie van een (software) product dat de minimale functionaliteit heeft om een werkend product te zijn voor de eindgebruiker. Op basis van terugkoppeling over het product wordt normaal gesproken verder ontwikkeld. Dit concept wordt gebruikt in high-performance IT delivery modellen zoals Scrum en DevOps.	Minimum Viable Product
Mob testen	Gezamenlijk testen met een groep mensen, bijvoorbeeld een compleet Agile team. Veel hersenkracht wordt samengebundeld ten behoeve van moeilijke testproblemen en/of het zorgt dat het team van elkaar kan leren over het geteste systeem en over het testen zelf.	Mob testing

Nederlandse term	Omschrijving in het Nederlands	Oorspronkelijke Engelse term
Mock	Een methode of object dat het gedrag van een echte methode of object simuleert op een gecontroleerde manier, meestal aangeroepen door andere methoden of objecten als de definitieve methode of object nog niet beschikbaar is om mee te testen of dat onpraktisch is.	Mock
Model Based Review	Reviewen van de testbasis door het creëren van een model. Modellen in Model Based Review vormen een middel om duidelijkheid en compleetheid van de testbasis te vergroten. De kerngedachte achter MBR is dat modellen eenduidig zijn van aard, zodat gebreken zoals onvolledigheid, inconsistentie en onjuistheid gemakkelijker opvallen. Deze activiteit kan een test basis creëren, het resulteert niet in testgevallen want die kunnen door model based test ontwerp (MBTD) worden gegenereerd en gebruikt in Model Based Testen (MBT).	Model-based review
Model Based testen	Model-based testen draait om het gebruik van een model van het object of proces dat ontwikkeld wordt om testcases te creëren of verfijnen. Dit kan variëren van een volledig geautomatiseerde set testen die zijn ontworpen met een MBT suite, tot een pure model-based review (MBR).	Model-based testing
Model Based Testontwerp	Ontwerp van testgevallen met een gestructureerde aanpak waarbij informatie uit een model van het testobject wordt vertaald in testgevallen. Als afkorting gebruiken we het Engelse MBTD (Model-Based Test Design).	Model-based test design
Model-based ontwikkeling	Model-based ontwikkelen is het proces waarbij een model centraal staat in het (software) ontwikkelproces, van het vaststellen van requirements tot en met ontwerp en implementatie. Dit maakt het mogelijk dat meerdere project teams met een gezamenlijke ontwerpomgeving werken en koppelt alle ontwerpen rechtstreeks aan de requirements.	Model-based development
Modified condition/decision coverage	MCDC is een dekkingsvorm, uit de dekkingsgroep Conditie, die zorgt dat elke mogelijke uitkomst van een conditie minimaal één keer bepalend is voor de uitkomst van de beslissing. MCDC impliceert "condition/decision coverage".	Modified condition/decision coverage
Monitoring	Doorlopend feedback verzamelen, met behulp van tools, over de indicatoren van het IT systeem gedurende de gehele IT delivery cyclus en het gebruik van die informatie om het gedrag van het IT systeem te voorspellen.	Monitoring
Moraliteit	Moraliteit gaat over de principes met betrekking tot het verschil tussen goed en fout of goed en slecht gedrag. Dit is een nieuw hoofd kwaliteitsattribuut voor kunstmatige intelligentie en robotica dat wij hebben toegevoegd aan de ISO25010 standaard.	Morality
Multidisciplinair team	Een groep mensen met verschillende (en niet overlappende) kennis, vaardigheden en competenties, die samenwerken aan een gezamenlijk doel. Een nadeel is dat teamleden elkaar niet kunnen vervangen wat het risico geeft dat het team niet effectief is wanneer slechts één teamlid niet beschikbaar is. (zie ook cross-functioneel team)	Multi-disciplinary team
Multiple condition coverage	MCC is een dekkingsvorm, uit de dekkingsgroep Conditie, waarbij alle mogelijke combinaties van uitkomsten van condities in een beslissing minimaal één keer getest worden. Dit impliceert "modified condition/decision coverage" en "condition coverage" en "decision coverage". (Dit dekkingsniveau wordt bijvoorbeeld bereikt met een volledige beslissingstabel)	Multiple condition coverage
Mutatietesten	Een vorm van testen waarbij bepaalde statements in de source code worden veranderd (gemuteerd) om te controleren of testgevallen de geïntroduceerde fout kunnen identificeren. Dit is een manier om de kwaliteit van de testset (in plaats van het testobject) te controleren.	Mutation testing
MVP	Zie Minimum Viable Product.	MVP
Natuurlijke interactie	Natuurlijke interactie betreft de mate van natuurlijke dynamiek in de communicatie tussen een intelligente machine en een persoon. Het is belangrijk in zowel verbale als non-verbale communicatie tussen mensen en machines. Dit is één van de sub kwaliteitsattributen voor Artificial Intelligence en Robotica.	Natural interaction
Non-functioneel testen	Tests gericht op een of meer kwaliteitsattributen anders dan Functionaliteit.	Non-functional testing
Onderhoudbaarheid	De mate waarin een product of systeem effectief en efficiënt gewijzigd kan worden door de aangewezen beheerders. Dit is een ISO25010 productkwaliteitsattribuut	Maintainability
Onderhoudstesten	Het testen van de wijzigingen in een operationeel systeem of van het effect van een veranderde omgeving op een operationeel systeem.	Maintenance testing

Nederlandse term	Omschrijving in het Nederlands	Oorspronkelijke Engelse term
Ongestructureerd testen	Elke manier van testen zonder plan betreffende wat gedaan moet worden en wat er verwacht wordt, of zonder testvoorbereiding, is ongestructureerd. Dit wordt ook wel ad-hoc testen genoemd. Sommige mensen zien in ongestructureerd testen een groot voordeel omdat zoals ze zeggen "je kunt gelijk beginnen met testen", dat wil zeggen zonder tijd te verliezen aan voorbereiding.	Unstructured testing
Online	Functie modus die direct is verbonden met een informatie systeem waarbij het informatie systeem commando's onmiddellijk verwerkt en direct een antwoord (output) op het scherm (of andere user interface) toont.	Online
Ontbreken van risico	De mate waarin een product of systeem het potentiële risico beperkt met betrekking tot economische status, menselijk leven, -gezondheid of het milieu. Dit is een attribuut van kwaliteit tijdens gebruik van de ISO25010 standaard.	Freedom of risk
Ontwikkeltest	Testen met gebruik van kennis van de technische implementatie van het systeem, meestal door ontwikkelaars.	Development test
Operational intelligence	Operationele intelligence is het gebruik van allerlei technieken van data mining tot data analytics om ongelijksoortige gegevens te vergaren, correleren en gebruiken. Met als doel om belangrijke patronen te onthullen, verdere inzichten op te doen, tijd te reduceren om belangrijke gebeurtenissen te detecteren, gebruik maken van live feeds en historische gegevens om te begrijpen wat er gebeurt, afwijkingen te identificeren, effectieve beslissingen te nemen, oplossingen snel te kunnen toepassen en flexibiliteit te kunnen garanderen nu en in de toekomst.	Operational intelligence
Organisatie Verander Management	Een vakgebied dat organisaties en hun medewerkers ondersteunt bij het soepel en succesvol introduceren van een opzettelijke verandering in hun werkwijze. Ook bekend als Organizational Change Management of OCM.	Organizational Change Management
Orkestratie	Zie Regie	Orchestration
Orthogonale array	Een orthogonale array LN (sk, t) is een 2-dimensionale tabel van N rijen en k kolommen, bestaande uit elementen die s waarden kunnen aannemen, waarbij iedere combinatie van t kolommen alle combinaties van de s waarden in gelijke hoeveelheid bevat.	Orthogonal array
OT systeem	Operationele technologie (OT) is de hardware en software die is ingericht voor het detecteren of aanpassen van fysieke processen door middel van monitoring en/of aansturing van fysieke onderdelen zoals kleppen, pompen, etc.	OT system
OTAP	Een model voor het toewijzen van test omgevingen voor specifiek gebruik. De letters staan voor Ontwikkeling, Test, Acceptatie en Productie. Vaak (maar niet noodzakelijk) worden de testvariëteiten afgestemd op de test omgevingen en worden gelijksoortige namen gebruikt.	DTAP
Pairwise testing	Testontwerptechniek die resulteert in het testen van alle mogelijkheden van elke combinatie van 2 factoren.	Pairwise testing
Performance efficiëntie	Performance efficiëntie (ook wel bekend als prestatie efficiëntie) betreft de prestatie ten opzichte van de gebruikte middelen onder vastgestelde condities. Dit kwaliteitskenmerk is onderverdeeld in Snelheid (time-behavior), Middelenbeslag (Resource Utilization) en Capaciteit (capacity). Dit is een ISO25010 productkwaliteitsattribuut	Performance efficiency
Performance testen	Een non-functionele testvariëteit die beoordeelt of een IT-systeem voldoet aan vastgestelde eisen voor prestatie-efficiëntie, zoals tijdgerelateerd gedrag, hulpbronnengebruik en capaciteit, onder vastgestelde omstandigheden.	Performance testing
Permanente testorganisatie	De permanente testorganisatie is een lijnorganisatie die testdiensten aanbiedt.	Permanent test organization
Persoonlijkheid	Persoonlijkheid is de combinatie van eigenschappen of kwaliteiten die het kenmerkend karakter van een individu vormgeven. Dit is een nieuw hoofd kwaliteitsattribuut voor kunstmatige intelligentie en robotica dat wij hebben toegevoegd aan de ISO25010 standaard.	Personality
Portabiliteit	Portabiliteit (of overdraagbaarheid) is de mate waarin een systeem, product of component effectief en efficiënt overgezet kan worden van één hardware, software of andere operationele of gebruiksomgeving naar een andere. Dit is een ISO25010 productkwaliteitsattribuut	Portability
PRACTICES UP	Een checklist welke inzicht geeft in wat aandacht moet krijgen in een SAP Test Strategie. het is een acroniem voor alle SAP focus areas: "Processen, Rapportages, Authorisaties, Configuratie, Transports Interfaces, Conversies, Enhancements, Schermen, User Experience and Platform".	PRACTICES UP

Nederlandse term	Omschrijving in het Nederlands	Oorspronkelijke Engelse term
Pretest	Het bij oplevering in beperkte mate testen van een product, zodat vastgesteld wordt of het zinvol is een grootschaliger gestructureerde test met betrekking tot het testobject uit te voeren.	Pre-test
Privacy	Privacy is een staat waarin men vrij is van ongewenste indringing of verstoring van zijn of haar privé leven en/of privé zaken. Dit is één van de nieuwe sub kwaliteitsattributen voor Artificial Intelligence and Robotics van kwaliteitsattribuut Moraliteit dat wij hebben toegevoegd aan de ISO25010 standaard.	Privacy
Probleem	Een oorzaak, of mogelijke oorzaak, van een of meer bevindingen of incidenten.	Problem
Proces (dekkingsgroep)	Dit is een van de dekkingsgroepen waarin dekking-gebaseerde testontwerptechnieken zijn ingedeeld die betrekking hebben op het testen van processen.	Process (coverage group)
Product Lifecycle Management	Product lifecycle management is het managen van de levenscyclus van een product, van begin tot eind, en behelst alle aspecten van het product tijdens het bestaan. Inclusief alle menselijke betrokkenheid in de vorm van skillsets, product informatie, engineering en fabricage.	Product Lifecycle Management
Productieacceptatietest	De productieacceptatietest is een door de toekomstige beheerder(s) in een zoveel mogelijk als-ware-het-productieomgeving uitgevoerde test, die moet aantonen dat het ontwikkelde systeem aan de van uit beheer gestelde eisen voldoet.	Production acceptance test
Productrisico	Een specifieke kans dat het product faalt in relatie tot de verwachte schade wanneer dit optreedt. De Faalkans wordt bepaald door de Foutkans en de Frequentie van gebruik. De schade hangt samen met het operationele gebruik van het product.	Product risk
Productrisicoanalyse	De productrisicoanalyse is het analyseren van het te testen product met als doel dat alle belanghebbenden tot een gezamenlijk beeld komen van de meer en minder risicovolle kenmerken en onderdelen van het te testen product, zodat de zwaarte van testen hieraan gerelateerd kan worden.	Product risk analysis
Progressie testen	Het testen van nieuwe of aangepaste onderdelen van een systeem (wordt gebruikt als het tegenovergestelde van regressietesten).	Progression testing
Prompt	Een invoer voor een AI model met context en instructies om een bepaald resultaat te verkrijgen.	Prompt
Prompt crafting	Het proces om invoer (prompts) voor een AI model te maken.	Prompt crafting
Prompt engineering	Zie prompt crafting	Prompt engineering
Pull request	Een manier om bijdragen aan het ontwikkelproject te versturen waarbij de ontwikkelaar, nadat in een topic branch een wijziging in de code is gemaakt, vraagt of deze wijziging kan worden opgenomen in de main branch. Hierbij wordt de gewijzigde code onder andere statisch getest (gereviewd) om te controleren of de wijziging juist is uitgevoerd en of het voldoet aan onderhoudbaarheids- en ander kwaliteitsrichtlijnen. (de statische test kan, gedeeltelijk, geautomatiseerd zijn)	Pull request
Quality coaching	Het ondersteunen en uitdagen van teams om een samenwerkingsgerichte aanpak, gericht op de juiste kwaliteit op het juiste moment, te bereiken, door één of meer activiteiten, zoals coaching, facilitering, training, mentoring en advisering, passend bij de context.	Quality coaching
Quality engineer	Een persoon die kwaliteitszorg en testtaken uitvoert. Dit is een teamrol, niet noodzakelijk een functie.	Quality engineer
Quality engineering	Quality engineering betreft het gezamenlijk verantwoordelijkheid nemen door teamleden en hun stakeholders voor het continu leveren van IT systemen met de juiste kwaliteit op het juiste moment, aan de businessmensen en hun klanten. Het is een principe van software engineering dat betrekking heeft op het toepassen van kwaliteitsmaatregelen om ingebouwde kwaliteit te borgen.	Quality engineering
Quality engineering strategy	Beschrijving van de relatie tussen kwaliteitsmaatregelen en IT-delivery items (bijvoorbeeld user stories, features, enz.), die op basis van de kwaliteitsrisicoklasse, de intensiteit van de toegepaste kwaliteitsmaatregelen aangeeft, zodat de inspanning aan quality engineering activiteiten optimaal verdeeld kan worden over de fundamentele DevOps activiteiten en de testvariëteiten.	Quality engineering strategy

Nederlandse term	Omschrijving in het Nederlands	Oorspronkelijke Engelse term
Quality gate	Een mijlpaal in een IT project waarvoor aan voorgedefinieerde criteria moet worden voldaan voordat het project naar een volgende fase kan doorgaan. Het wordt gebruikt in het gehele IT-leveringsproces om informatie te verstrekken of de levering voldoet aan de kwaliteitsverwachtingen en of het klaar is om overgedragen te worden naar de volgende betrokken partij.	Quality gate
Quality hunting	Een spelvormig evenement waarbij kleine teams (ongeveer 4 leden, de helft van een Agile-team) wedijveren om binnen een korte tijdspanne de meest waardevolle analyse van de kwaliteit van het testobject te presenteren.	Quality hunting
Red teaming	Aan aanpak bij security testen waarbij de security van de gehele organisatie wordt onderzocht door aanvallen. Het rode (red) team is het aanvallende team en het blauwe team is het verdedigende team.	Red teaming
Regie	Het organiseren van de ketenkwaliteit over meerdere teams, met nadruk op het zo vroeg mogelijk aanpakken van afhankelijkheden binnen de keten in het IT-leveringsproces. (ook bekend als Ketenregie) oude versie (VERWIJDEREN voordat we de glossary publiceren): De planning en/of coördinatie van de elementen van een situatie, om een bedoeld effect te bereiken. (ook orkestratie of orchestration genoemd)	Orchestration
Regressie	Het verschijnsel dat de kwaliteit van een systeem als geheel terugloopt als gevolg van individuele aanpassingen.	Regression
Regressietest	Een test om te verifiëren dat alle ongewijzigde onderdelen van een systeem nog correct functioneren na het doorvoeren van een wijziging.	Regression test
Reinforcement learning	Een vorm van machine learning die verschillende opties onderzoekt om de optie te vinden die een cumulatieve beloning maximaliseert. Reinforcement learning verschilt van standaard supervised learning en unsupervised learning omdat geen input-output paren worden gepresenteerd en sub-optimale acties niet gecorrigeerd worden. In plaats daarvan ligt de focus op performance, dat wil zeggen het bereiken van het gestelde doel.	Reinforcement learning
Review	Een review is het statisch testen van een product, dat wil zeggen testen zonder daarbij software of systeem uit te voeren. Er zijn verschillende reviewsoorten (ook wel statisch-testtechnieken genoemd): walkthrough (overdracht van informatie en uitwisselen van visies), technische review (o.a. gericht op bepalen van oplossingsrichting), management review (om de status van een project vast te stellen), informele review (review door collega's zonder een formeel proces) en de inspectie (de meest grondige reviewtechniek waarbij het kwaliteitsniveau van een product wordt vastgesteld). Deze term moet niet verward worden met het begrip review uit de Scrum guide waar het gebruikt wordt voor het demonstreren van het product aan de product owner.	Review
Risico	Een functie van de waarschijnlijkheid van optreden van een bepaalde bedreiging (kans) en de potentiële negatieve effecten (schade) als die bedreiging optreedt.	Risk
Risicorapportage	Een beschrijving van de mate waarin het systeem voldoet aan de kwaliteitseisen en van de gerelateerde kwaliteits risico's. Deze rapportage draagt bij aan het vaststellen van het vertrouwen.	Risk reporting
Robot	Een machine die informatie vergaart over zijn omgeving door middel van input van sensoren en op basis daarvan zijn gedrag aanpast. Door dit te combineren met machine learning en kunstmatige intelligentie kan de reactie van de robot met de tijd steeds accurater worden. Het gebruik van Internet of things (IoT), Big Data Analytics en Cloud technologie maakt een robot veelzijdig. Robots hebben veel verschillende verschijningsvormen. Het is niet alleen maar een metalen mannetje. Ook een slim algoritme op social media, een autonome stofzuiger of een zelfrijdende auto noemen we robots.	Robot
Robot proces automatisering	Het gebruik van data-invoer tooling die automatisch gegevens invoert in een administratief IT systeem. De data kan gegenereerd worden door een AI systeem.	Robotic process automation
Robotica	Robotica is een tak van engineering die zich bezig houdt met vormgeving, ontwerp, fabricage en werking van robots. Het kennisgebied overlapt met elektronica, computerwetenschap, kunstmatige intelligentie, mechatronica, nanotechnologie en bioengineering.	Robotics

Nederlandse term	Omschrijving in het Nederlands	Oorspronkelijke Engelse term
Robuustheid	De mate waarin de informatievoorziening ook na een storing gewoon door kan gaan. Dit is een kwaliteits-kenmerk uit TMap NEXT. Het wordt in de ISO25010 standaard afgedekt door kwaliteitsattribuut Betrouwbaarheid en de bijbehorende sub-attributen.	Robustness
Rol	Beschrijft één of meerdere taken en de vereiste kennis en vaardigheden om ze uit te kunnen voeren.	Role
Samenwerking / in teamverband werken	Samenwerking betreft de mate waarin een robot kan samenwerken met mensen. Dit is één van de nieuwe sub kwaliteitsattributen voor kunstmatige intelligentie en robotica.	Collaboration / working in a team
SAP	Softwarebedrijf dat in 1972 in Duitsland is opgericht. Het ontwikkelt ERP systemen. De bedrijfsnaam is een acroniem voor "Systeem en Analyse Programma ontwikkeling" (origineel in het Duits "SystemAnalyse und Programmentwicklung").	SAP
SBOM	Zie: Software Bill of Materials	SBOM
SDD	Zie: Specificatiegedreven ontwikkeling	SDD
Semantische test	Een test waarmee de geldigheid van invoergegevens wordt getest op basis van semantische regels die de relatie beschrijven tussen gegevens op een invoerapparaat en andere gegevens, bijvoorbeeld in een database, in het systeem of op het invoerapparaat.	Semantic test
Simulator	Een speciaal t.b.v. testen gemaakt onderdeel van het informatiesysteem dat de werking van de omgeving van het te testen (deel van het) systeem nabootst. Het kan een driver of een stub of beide zijn.	Simulator
Smoke test	Zie: Pretest.	Smoke test
Software Bill of Materials	Een formele vastlegging van de details en relaties in de supply chain van verschillende componenten (zoals bibliotheken, open source componenten, eigen code, enz.) die gebruikt worden in een IT-systeem. (ook bekend als SBOM)	Software Bill of Materials
Spec-gedreven ontwikkeling	Zie: Specificatiegedreven ontwikkeling	Spec-Driven Development
Specificatiegedreven ontwikkeling	Een softwareontwikkelingsaanpak waarbij het opstellen van specificaties (of "specs") voorafgaat aan het schrijven van de daadwerkelijke code. Deze specificaties definiëren hoe een systeem of component zich moet gedragen, vaak op een manier die begrijpelijk is voor zowel ontwikkelaars als stakeholders.	Specification-driven development
Stabiliteit	Het gemak of de moeite waarmee het systeem tijdens aanpassingen consistent gehouden kan worden. Dit is een onderdeel van het subkwaliteitsattribuut aanpasbaarheid van de ISO25010 standaard.	Stability
Stakeholder	Iemand met belang in de bedrijfswaarde die het team levert, op alle niveaus in de organisatie en zelfs buiten de organisatie. (soms ook "belanghebbende" genoemd)	Stakeholder
Statisch testen	Testen door het controleren en onderzoeken van producten (zoals specificaties, handleidingen of programmacode), zonder dat er sprake is van het uitvoeren van programma's.	Static testing
Stub	Een simulatieprogramma dat een programma vervangt, inclusief de bijbehorende in- en uitvoerstromen, en wordt aangeroepen door het testobject.	Stub
Supervised learning	Supervised learning (letterlijk: leren onder toezicht) is de taak binnen machine learning van het leren van een functie die input aan output koppelt gebaseerd op input-output voorbeeldparen. Het leidt een functie af van gelabelde trainingdata die bestaat uit een set met training voorbeelden.	Supervised learning
Syntactische test	Een test waarmee de geldigheid van invoergegevens of uitvoergegevens wordt getest op basis van syntactische regels die de attributen beschrijven waaraan de gegevens moeten voldoen, bijvoorbeeld het waardenbereik.	Syntactic test
Synthetische data	Kunstmatige gegevens, bijvoorbeeld om te gebruiken bij testen zonder dat privacy-regels worden overtreden. Vaak wordt deze data gegenereerd met AI-modellen die getraind zijn om de kenmerken en structuur van de oorspronkelijke gegevens na te bootsen.	Synthetic data
Systeembeheer	Systeembeheer is verantwoordelijk voor de technische operatie van de software in zijn bedoelde infrastructuur in productie.	System management
Systeemintegratietest	Een systeemintegratietest is een door de toekomstige gebruiker(s) in een zoveel mogelijk als-ware-het-productieomgeving uitgevoerde test, die moet aantonen dat (sub)systeeminterface afspraken zijn nagekomen, correct zijn geïnterpreteerd en correct zijn geïmplementeerd.	System integration test

Nederlandse term	Omschrijving in het Nederlands	Oorspronkelijke Engelse term
Systeemtest	Een systeemtest is een door de leverancier van de oplossing in een (goed beheersbare) laboratoriumomgeving uitgevoerde test, die moet aantonen dat het ontwikkelde systeem of delen daarvan aan de functionele- en niet-functionele specificaties en het technisch ontwerp voldoen.	System test
Technische Review	Een statisch-testtechniek waarbij het product (dat ongeveer 60%-80% gereed is) aangeboden wordt aan een aantal reviewers die het product vanuit verschillende gezichtspunten onderzoeken.	Technical Review
Test idee	Elke bruikbare gedachte, data, techniek, heuristiek of wat dan ook, dat je noteert op een test charter zodat je gedurende je exploratory testsessie een overvloed hebt aan mogelijkheden om je tests te variëren.	Test idea
Test log	Een vastlegging van de teststappen, verwachte resultaten en werkelijke resultaten, samen met observaties over het systeemgedrag, dat bijgehouden wordt tijdens de testuitvoering, bijvoorbeeld in een exploratory test sessie.	Test log
Test monitoring	De activiteit die de status van testactiviteiten controleert, afwijkingen van het plan of de verwachtingen identificeert en de status rapporteert aan de belanghebbenden.	Test monitoring
Test pattern	Een algemene oplossing voor een specifiek terugkerend testprobleem.	Test pattern
Test variëteit	De term "test variëteit" is bedoeld om alle stakeholders bewust te maken van het feit dat er altijd verschillende soorten testbehoeften zullen zijn, en daarom verscheidene test variëteiten georganiseerd zullen moeten worden. Het is situatie-afhankelijk of deze separaat of gezamenlijk georganiseerd worden. De verschillende testvariëteiten worden gedefinieerd op basis van de relevante kwaliteitsattributen en andere relevante perspectieven zoals progressie of regressie.	Test variety
Testaanpak	Een werkwijze voor het ontwerpen en uitvoeren van tests. Er zijn twee groepen van testaanpakken: Ervaring gebaseerd testen en Dekking gebaseerd testen.	Test approach
Testautomatisering	Oude definitie: Het gestructureerd inzetten van automatiseringstools en -frameworks bij verschillende testactiviteiten, zoals testontwerp, testuitvoering, testdatabasebeheer en rapportage, om efficiëntie, effectiviteit, consistentie en snelheid te verbeteren bij het leveren van de juiste kwaliteit op het juiste moment. (Dit is veelzijdiger dan alleen geautomatiseerde testuitvoering) Nieuwe definitie: Het gebruik van tools voor geautomatiseerde testuitvoering, daarmee snel onverwachte wijzigingen opsporend, ter ondersteuning van een snelle feedback loop. (zie ook: Automatisering van testen en Automatisering van quality engineering)	Test Automation
Testbaarheid	Het gemak en de snelheid waarmee de functionaliteit en het prestatieniveau van het systeem (na iedere aanpassing) getest kunnen worden.	Testability
Testbaarheids review	Het in detail beoordelen, door middel van statisch testen, van de testbasis met betrekking tot de testbaarheid.	Testability review
Testbasis	De informatie die het gewenste systeemgedrag definieert en gebruikt wordt als basis voor testontwerp.	Test basis
Testbeheer	Een testmanagement taak die betrekking heeft op het ontwikkelen en toepassen van een aantal correctieve acties om een test project in het juiste spoor te krijgen als vanuit monitoring is gebleken dat er een afwijking is van het plan.	Test control
Testbeleid	Beschrijving hoe een organisatie omgaat met mensen, middelen en methoden rondom het testproces.	Test policy
Testcharter	Een beknopt document dat de uitgangspunten voor een exploratory testsessie bevat.	Test charter
Testconditie	zie: testsituatie	Test condition
Testdata	Data die bestaat (bijvoorbeeld in een database of in een testgeval) alvorens een test wordt uitgevoerd, en invloed heeft op en/of beïnvloed wordt door het component of systeem dat getest wordt.	Test data
Testdoel	Een voor de opdrachtgever relevant doel voor het testen, geformuleerd in termen van door IT ondersteunde bedrijfsprocessen, gerealiseerde user requirements of use cases, kritische succesfactoren, wijzigingsvoorstellen of benoemde af te dekken risico's.	Test goal

Nederlandse term	Omschrijving in het Nederlands	Oorspronkelijke Engelse term
Testeenheid	Een verzameling processen, transacties en/of functies die gezamenlijk worden getest.	Test unit
Testen	Testen bestaat uit verificatie, validatie en exploratie activiteiten die informatie geven over kwaliteit en daaraan gerelateerde risico's, ter bepaling van de mate van vertrouwen dat het testobject de beoogde business value op zal kunnen leveren.	Testing
Testengineer	De persoon in een cross-functioneel team die testen specificeert en/of uitvoert en de testresultaten evalueert. Test engineer is een rol, niet per se een functie.	Test engineer
Tester	Een persoon die kwaliteitszorg en testtaken uitvoert. Dit is een teamrol, niet noodzakelijk een functie.	Tester
Testgeval	Een set van precondities, inputs, acties, verwachte resultaten en postcondities waarmee wordt onderzocht of het systeem onder gedefinieerde omstandigheden het gewenste gedrag vertoont.	Test case
Testinfrastructuur	De testinfrastructuur bestaat uit de faciliteiten en middelen die nodig zijn om de test adequaat te kunnen uitvoeren. Het bestaat onder andere uit testomgevingen, testtools en werkplekken.	Test infrastructure
Testmaat-N	Testmaat-N is een dekkingsvorm die de zekerheid biedt dat alle combinaties van N achtereenvolgende paden in een proces of programma afgedekt zijn. Een pad omvat hierbij alle stappen tussen een beslispunt en het eerstvolgende beslispunt, of tussen het begin en het eerste beslispunt, of tussen het laatste beslispunt en het einde.	Test depth level N
Testobject	Het te testen bedrijfsproces en/of (deel van het) informatiesysteem.	Test object
Testomgeving	Een testomgeving is een samenstelling van onderdelen zoals hard- en software, koppelingen, omgevingsdata, tools en beheerprocessen waarin een test wordt uitgevoerd.	Test environment
Testontwerp	Het samenstel van activiteiten waarmee testsituaties, testgevallen, testdata, test scenarios en test scripts gemaakt worden.	Test design
Testontwerp entiteiten	In dekking-gebaseerd testontwerp gebruiken we een aantal verschillende termen voor de specifieke entiteiten in het testontwerp, het zijn: testsituatie, testgeval en testscenario. Het testontwerp entiteiten relaties diagram beschrijft de onderlinge relaties.	Test design entities
Testontwerptechniek	Een gestandaardiseerde werkwijze om vanuit een bepaalde testbasis testgevallen af te leiden die een bepaalde dekking bereiken. Een testontwerptechniek zal testsituaties, logische testgevallen en/of fysieke testgevallen opleveren.	Test design technique
Testorganisatie	Een testorganisatie is het geheel van mensen, testfuncties, testfaciliteiten en testactiviteiten en hun onderlinge relaties.	Test organization
Testorkestratie	The afstemming van een groot aantal testautomatiseringstaken en andere kwaliteitszorg taken voor alle teams in een CI/CD proces, met een geoptimaliseerde testuitvoering als doel. Deze term gaat zowel over het proces van orkestratie als over de technische implementatie daarvan in de pipeline.	Test orchestration
Testplan	De globale opzet en de keuzes met betrekking tot de uit te voeren tests en de wijze van informatievoorziening. Het testplan vormt het referentiekader gedurende het organiseren en de uitvoering van de tests en dient tevens om met de opdrachtgever te communiceren. Het testplan is een beschrijving van het testproject, inclusief een beschrijving van de activiteiten en de planning. Het testplan bevat dus NIET een beschrijving van de tests, zoals testgevallen, zelf.	Test plan
Testprocedure	zie: testscenario	Test procedure
Testproces	Het geheel van activiteiten, procedures en hulpmiddelen om testen te organiseren en uit te voeren.	Test process
Testpunt	Meeteenheid voor de omvang van een uit te voeren test.	Test point
Testpuntanalyse	Met behulp van testpuntanalyse (TPA) kan op een objectieve wijze een begroting worden gemaakt voor een systeemtest of een acceptatietest. Om TPA toe te kunnen passen worden resultaten van een functiepuntanalyse (FPA) gebruikt. Ontwikkeltesten is een impliciet onderdeel van de ontwikkelbegroting en valt daardoor buiten de scope van TPA.	Test point analysis (TPA)
Testraamwerk	Een testraamwerk (test harness) is een voor een ontwikkelomgeving geconfigureerde verzameling software en testgegevens om één unit of serie van units dynamisch te testen waarbij het gedrag en de output wordt gecontroleerd.	Test harness

Nederlandse term	Omschrijving in het Nederlands	Oorspronkelijke Engelse term
Testscenario	Opeenvolging van fysieke testgevallen om deze op een efficiënte manier handmatig of geautomatiseerd uit te voeren.	Test scenario
Testschema	Een gedetailleerd overzicht van testactiviteiten die in een specifieke volgorde en tijdigheid moeten worden uitgevoerd.	Test schedule
Testscript	De test automatiserings code behorend bij een of meer test scenario's om tests geautomatiseerd uit te voeren.	Test script
Testset	Een verzameling testgevallen.	Test set
Testsituatie	Een geïsoleerde omstandigheid waaronder het testobject een specifiek gedrag vertoont en die getest moet worden.	Test situation
Testsoort	Een groep van testactiviteiten die gezamenlijk worden uitgevoerd en aangestuurd.	Test level
Testspecificatie	De complete beschrijving van het testontwerp, de logische testgevallen en test scenarios voor een specifieke testeenheid.	Test specification
Testspecificatie-techniek	Zie: testontwerptechniek	Test specification technique
Teststap	Een onderdeel van een testgeval, of als het niet gerelateerd is aan een specifiek testgeval, een onderdeel van een testscenario of een testscript.	Test step
Teststraat	Een teststraat is de operationele organisatie voor het leveren van testdiensten met betrekking tot één of meer opdrachtgevers. In een teststraat zit een vast team van testers met infrastructuur, testtools en gestandaardiseerde werkprocedures.	Test line
Teststrategie	De toewijzing van kwaliteitsmaatregelen om balans te brengen in de investering in testen en om de inspanning optimaal te verdelen over test variëteiten en testaanpakken en daarmee inzicht te geven in testdekking en testzwaarte. Vaak gebeurt dit op basis van kwaliteitsrisico's en de nagestreefde businesswaarde.	Test strategy
Testsuite	Een groep testscenarios en/of testscripts die logisch bij elkaar horen.	Test suite
Testteam	Een groep mensen die, onder leiding van een testmanager, testcoördinator of testteamleider testactiviteiten voor haar rekening neemt.	Test team
Testtool	Een geautomatiseerd hulpmiddel dat ondersteuning biedt aan één of meer testactiviteiten, zoals plannen, beheren, specificeren of uitvoeren.	Test tool
Testuitvoering	Het uitvoeren van tests door het systeem te laten werken en zo werkelijke resultaten te krijgen die vergeleken kunnen worden met de verwachte resultaten om te bepalen of de tests geslaagd of gefaald zijn. Dit is onderdeel van dynamisch testen.	Test execution
Testvorm	Een groep testactiviteiten met het oogmerk het informatiesysteem op een aantal samenhangende (sub-) kwaliteitsattributen te controleren.	Test type
Testware	Alle testdocumentatie en testproducten, zoals testplannen, testspecificaties, testscripts, testdata, beschrijving van de testinfrastructuur, etc., die tijdens het testproces wordt gecreeerd. Deze testdocumentatie moet voor onderhoudsdoeleinden gebruikt kunnen worden en daarom overdraagbaar en onderhoudbaar zijn.	Testware
Testzwaarte	Geeft aan of een specifiek deel van het testobject licht, gemiddeld of zwaar getest moet worden.	Test intensity
Testzwaartetabel	Ondersteunt een team bij het beslissen hoe een bepaalde testzwaarte behaald gaat worden, door te definiëren welke testaanpak en/of -technieken gebruikt moeten worden per niveau van kwaliteitsrisico. De testzwaartetabel maakt gebruik van de testaanpak en dekkingsgroepen zoals gedefinieerd op TMAP.net.	Test intensity table
Tevredenheid	Tevredenheid is de mate waarin gebruikersbehoeften vervuld worden als het product of systeem gebruikt wordt in een gespecificeerde gebruikscontext. Dit is een attribuut van kwaliteit tijdens gebruik van de ISO25010 standaard.	Satisfaction
Tijdigheid	De mate waarin de informatie op tijd beschikbaar komt om de maatregelen te nemen waarvoor die informatie is bedoeld.	Timeliness
Toetsen	Dit is een oude term welke is vervangen door Statistisch Testen.	Evaluation
Toolbeleid	Beschrijving hoe een organisatie omgaat met aanschaf, de invoering en het gebruik van testtools.	Test tool policy
Topic	Een groep generieke activiteiten voor een specifiek thema, die altijd relevant zijn voor quality engineering, ongeacht het toegepaste IT-delivery model. TMAP beschrijft 20 topics verdeeld in twee groepen: organizing en performing.	Topic

Nederlandse term	Omschrijving in het Nederlands	Oorspronkelijke Engelse term
Transparantie van keuzes	De transparantie van keuzes geeft aan of een betrokken persoon kan begrijpen hoe een machine tot zijn besluit is gekomen. Dit is één van de nieuwe sub kwaliteitsattributen voor Kunstmatige Intelligentie en Robotica die wij hebben toegevoegd aan de ISO25010 standaard.	Transparency of choices
Uiterlijk (dekkingsgroep)	Dit is een van de dekkingsgroepen waarin dekking-gebaseerde testontwerptechnieken zijn ingedeeld die betrekking hebben op het testen van de manier waarop een informatiesysteem zich aan de gebruiker presenteert (bijvoorbeeld hoe het er uitziet, wat de performance is en dergelijke). (in de oude vertaling van TMap HD werd dit "vóórkomen" genoemd, maar die term bleek te verwarrend)	Appearance (coverage group)
Uitgangssituatie	Een uitgangssituatie voor een test bestaat uit een verzameling gegevens in en een begintoestand van het te testen (deel van het) systeem waar individuele testgevallen gebruik van kunnen maken. Er is sprake van een centrale uitgangssituatie als deze geldt voor meerdere tests of testers.	Starting point
Uitwijkmogelijkheid	Het gemak waarmee (een deel van) de informatievoorziening op een andere locatie kan worden voortgezet. Dit is een kwaliteits-sub-kenmerk uit TMap NEXT. Het wordt in de ISO25010 standaard afgedekt door Betrouwbaarheid en de bijbehorende sub-kenmerken.	Fail-over possibilities
Unitintegratietest	Een door de ontwikkelaar in de ontwikkelomgeving uitgevoerde test, die moet aantonen dat een logische groep units samenwerkt volgens de in de technische specificaties gestelde eisen.	Unit integration test
Unittest	Een door de ontwikkelaar in de ontwikkelomgeving uitgevoerde test, die moet aantonen dat een unit aan de in de technische specificaties gestelde eisen voldoet.	Unit test
Unsupervised learning	De taak binnen machine learning waarbij een functie wordt afgeleid die onbekende structuren beschrijft van ongelabelde data (er is geen classificatie of categorisatie opgenomen in de data welke aan het machine learning algoritme wordt aangeboden). Unsupervised learning betekent letterlijk: leren zonder toezicht.	Unsupervised learning
Validatie	Via objectief bewijs bevestigen dat de behoeften voor een specifiek gebruik zijn vervuld. ("is het juiste systeem gebouwd") Zie ook: verificatie	Validation
Velocity	De gemiddelde hoeveelheid werk - vaak gemeten in storypoints - dat het team kan verwerken in één sprint.	Velocity
Vereenvoudig	Één van de vijf elementen van TMap HD. Dit element draait om het beëindigen van de opgaande spiraal van groeiende complexiteit in het IT landschap die zorgt voor een toename in vereiste testactiviteiten door, te vereenvoudigen, te standaardiseren en te ontkoppelen.	Simplify
Verificatie	Via objectief bewijs bevestigen dat aan de beschreven specificaties is voldaan. ("is het systeem juist gebouwd") Zie ook: validatie	Verification
Vertrouwen	Het vijfde element van TMap HD komt voort uit de vier overige elementen: (mensen, integreer, vereenvoudig en industrialiseer). Gezamenlijk vormen ze de essentiële basis van waaruit het vijfde element ontstaat: Vertrouwen dat het IT-systeem geschikt is voor gebruik, vaak gebaseerd op het vertrouwen dat de betrokken mensen de juiste dingen doen.	Confidence
Verwacht resultaat	Het gedeelte van een testgeval dat beschrijft welk resultaat vastgesteld moet worden wanneer het testgeval is uitgevoerd. Dit wordt vergeleken met het werkelijke resultaat.	Expected result
Vibe coding	Een AI-gedreven ontwikkelaanpak waarbij code automatisch wordt gegenereerd vanuit prompts in natuurlijke taal, waardoor makers (vaak met beperkte technische kennis) zich kunnen richten op de conceptuele en creatieve aspecten van softwareontwerp in plaats van op implementatiedetails.	Vibe coding
Vibe testen	Een AI-gedreven testaanpak die het beoogde gedrag en de gebruikerservaring van applicaties valideert, zonder diepgaande kennis van de onderliggende code of van de principes van kwaliteitszorg en testen.	Vibe testing
Virtual engineering	Ontwerp en validatie activiteiten vinden gezamenlijk plaats met als doel om vroege versies van productontwerpen te bewijzen, besluitvorming te ondersteunen en continue productoptimalisatie mogelijk te maken in interdisciplinaire samenwerkingsverbanden binnen of tussen organisaties.	Virtual engineering

Nederlandse term	Omschrijving in het Nederlands	Oorspronkelijke Engelse term
VOICE model	Het VOICE model gaat over het vaststellen van de mate van vertrouwen dat de business waarde kan worden gerealiseerd. Het bestaat uit 5 termen: Value (waarde), Objectives (doelstellingen), Indicators (indicatoren), Confidence (Vertrouwen) en Experience (ervaren).	VOICE model
Volledigheid	De zekerheid dat alle invoer en mutaties verwerkt worden door het systeem.	Completeness
Voltooiingscriteria	De criteria waaraan een team moet voldoen om een (groep van) activiteit(en) te hebben afgerond.	Completion criteria
Walkthrough	Een statisch-testtechniek waarbij de auteur de inhoud van een product in een bijeenkomst uitlegt. Hierbij zijn verschillende doelen mogelijk: het op gelijk kennisniveau brengen van de deelnemers, overdracht van informatie, aanvullende informatie van de deelnemers vergaren, een keuze maken uit de voorgestelde alternatieven.	Walkthrough
Werkelijk resultaat	Het resultaat dat wordt vastgesteld als een testgeval is uitgevoerd voor een testobject. Dit wordt vergeleken met het verwachte resultaat om te bepalen of het testgeval succesvol was of gefaald is.	Actual result
Whitebox testen	Zie: Glassbox testen	Whitebox testing
Wijzigbaarheid	Het gemak waarmee aanpassingen aan het systeem gedaan kunnen worden. Dit is een onderdeel van het subkwaliteitsattribuut aanpasbaarheid.	Changeability
Witnessing	Tests observeren die door een andere partij worden gespecificeerd en/of uitgevoerd om bewijs te verzamelen over het niveau van vertrouwen dat deze tests kunnen geven.	Witnessing
Z-transaction code (in SAP)	Een transactiecode in een SAP systeem, die voor een specifiek klant-proces gemaakt is. Bestaat vaak uit 'Z' plus een afkorting of de activiteit die het uit moet voeren. Bijvoorbeeld: ZTEST.	Z-transaction code (in SAP)
	Einde van deze woordenlijst - versie 1.5 - 17 januari 2026	
	© 2026 Sogeti Nederland B.V.® TMAP is a registered trademark of Sogeti Nederland B.V.	